

מהטה (משמאל) ואשתו (מנשקת יריד במסיבה)
 „אשתי היא גם חברה, ולא מאבדת את זהותה בגללי...”

אבי, מהאלי מהטה, היה המייסד של התזמורת הסימפונית בבומביי. לפני שנה הוא ניצח על הפילהרמונית כאן, בישראל. הולי חיים בקליפוניה, אחי חי בקנדה, וילדי, כמו שכבר סיפרתי לך, במונטריאול ובניו יורק. אך כל בני-משפחתי חיים עדיין בהודו שם יש לי מישפחה עניפה מאוד. עוד מעט אני חוגג בר-מיצוה עם ננסי, אנחנו נשואים כמעט שלושים שנים.

האם קל להיות אשתך?

אווה, זה קשה מאוד. יש לנו בתים ב-ברנטווד בלוס-אנג'לס, במנהטן בניו-יורק ושלווה חודשים אני מבלה כאן, בהילטון. קשה לנהל כך בית, אבל היא מצליחה.

הנשואין שלנו מושתתים על חברות — אני חבר של אשתי והיא בת לווייתני הנאמנה. כשחיים יחד אפר לאבד את האישיות — הרי הכל מסתובב סביב אשתי נלחמת כדי לשמור על האישיות שלה, היא לא מסכימה להיות אשתו של... ואני מסכים איתה.

היא מסרבת לחיות בצילי ולכן היא פעילה מאוד, עד כמה שמיקצועי מאפשר לה. הנסיעות בעולם הפריעו לה לפתח קאריירה משלה — היא נוסעת איתי הזמן, בדרך-כלל היא באה איתי גם ל-

יום את מה שעשו המוסלמים לבני עמי — הוא עושה כמיצות הנביא. הכל למען הדת — גם הרג, גם רצח.

בני דתי, שלא רצו להתאסלם ולא ליהרג ברחו מדרום פרס והתיישבו בחוף המערבי של הודו, שם הם מכונים פרי-סיים, משום שבאו מפרס. בהודו לא היו חוקי כפייה דתית, כך יכלו בני דתי לחיות בשלום ובשווה.

אנו מעטים, בכל העולם יש אולי 100 אלף איש מבני דתי, והיום אולי פחות, בגלל נישואין מעורבים. אני, למשל, איני נשוי לבת דת הזאראטוסטרה, וילדי כבר אינם שייכים לדת. לפעמים אני מבין את הרב-נים היהודיים ואת שאלת „מיהו יהודי” — התבוללות היא דבר נורא! היא גורמת להכחרת עם, וזה חבל מאוד.

מהם עקרונות הדת?

היא מבוססת על השילוש הקדוש של: מילים טובות, מעשים טובים ומחשבות טובות. אנו מאמינים שכוחם של כוחות האור גדול משל כוחות החושך, וסמל הדת הוא האש, לא פסלים ולא תמונות. אנו מאמינים כי האש יכולה ליצור ויכור לה להרוס.

בארצי אני לובש חולצה קדושה. הן עשויה מברד דיקוק ועליה סמל האש. הן חולצה הזו הצילה אותנו ממות — כאשר המוסלמים נלחמו בהינדים לבשו בני עמי את החולצה וההינדים לא הרגו אותם.

כשילד מגיע לגיל תשע והבת לגיל 11 אנחנו עוברים טקס הדומה לבר-מיצוה אצלכם: אנו לובשים רצועה העשויה מ-72 חוטים ללא תפרים. החוטים מחוברים בצורה עגולה קומטית ואנו מתפללים ב-שפתנו העתיקה אבסטה, שאיננו מבינים אותם כמוכן, ולובשים את הרצועה הדומה לציצית שלובשים אצלכם.

אנו מתפללים לפי חודשי השנה. באפי-ריל, למשל, אנחנו מתפללים לים. ויש עוד דבר חשוב — אנחנו לא קוברים את מתונו.

אתם שורפים המתים כמו ההינדים?

לא. בארצי יש מה שאננו קוראים „מיג” דלי שקט”. אנו מניחים את מתונו במיגדל הפתוח שבראשו יושבים נשרים העטים על הפגרים ואוכלים את הבשר. בקרקעית מיגדלי השקט, הבנויים ליד הים, יש חור, והעצמות נשפכות לים. אני מאמינים ש-אין לטמא את האדמה הקדושה עליידי קבירת המתים בה.

אתה רוצה שאחרי מותך ינהגו כך בגופך?

אם אמות בהודו, לא תהיה לי ברירה. אם אמות בישראל או באירופה אני מעדיף שיקברו את גופתי, אלא אם כן יחליטו לבנות לי מאווליאום — או אני אשמה מאוד.

אתה אומנם בן דת הזאיראטוסטרה, אך הינך חי בתרבות המערבית. האם זה לא נראה לך מקברי?

כן, אך אנשינו מאמינים שזוהי דרך נקייה מאוד.

אתה דור שני למוסיקאים. ספר לי, בבקשה, על מישפחתך.

לא, זה לא מפריע לי, אין לי כלום בגד קהל מבוגר. אבל מפריע לי שאין מקום באולם הקונצרטים לאנשים צעירים.

התזמורת עובדת כלי-כך קשה — אנחנו מנגנים כל לילה. תודה לאל שלפי החוקים במדינה לא מנגנים ביום שישי אחרת לא היו מוותרים גם על היום הזה — פשוט אין אפשרות לתת יותר קונצרטים. חבל לי על הצעירים, חבל לי על מי שלא מנוי, לכן הוצאתי את התזמורת לכיכר-מלכי ישראל ולפארק הירקון. יותר מכך איני יכול לעשות.

כמה חברים בתזמורת האי שימו אותך שאתה לא נותן הזימנות למנצחים צעירים ידועים כדי שלא יתחרו בך. האם זה נכון?

את צריכה ללכת למשרד ולשאול את הוועד על כך. הם יראו לך את הנהלת המיכתבים שאנו מנהלים עם גדולי המנצחים בעולם — הם לא רוצים לבוא, אין להם זמן.

אני חושש מתחרות? הרי זה מצויין למוניטין שלי כמנהל אמנותי להביא לכאן מנצחים צעירים וידועים. אני שמח ש-שאלת אותי את השאלה הזו, אני יודע שכמה מחברי התזמורת אינם מעזים ל-הגיד לי את אשר על ליבם. אני אדבר אתם על כך.

הפילהרמונית היא אחת התיזמורות הטובות בעולם. למה מנצחים ידועים מסרבים לנצח עליה?

לא מסרבים, פשוט אין להם זמן. את מדברת על מנצחים זרים, למה לא על דניאל ברנבוים? הוא כמו אחי. כמה פעמים התחננת לפני שיבוא לנצח על ה-פילהרמונית. אפילו עם אמה שלו דיברתי! אין לו זמן. את יודעת מתי הוא יבוא לכאן בפעם הבאה? ב-1984.

ברשותך, אני רוצה לשמוע על נושא מעניין במיוחד. אתה בן דת הזאראטוסטרה — התואל לספר לי על דתך?

נולדתי בבומביי כבן לדת שהנביא שלה

בגלל היטלר להפסיד את ואגנר, בגלל הרבארי הזה?

הרשה לי לסיים בזה את פרשת ואגנר ולהחזיר אותך עשרים שנים אחורה. מת, כעצם, התחיל הומן שך עם התזמורת הפילהרמונית?

באתי כמחליף ליוג'ין אורמנדי, ומאז אני בא כל שנה לשלושה חודשים. רק מאהבה. משלמים לי פה עשירית ממה ש-משלמים בכל מקום אחר בעולם. אני לא בא בשביל כסף אני לא בא בשביל יוקרה, אני בא כי אני מרגיש טוב. הקדשתי רבע מחיי לישראל.

אני בא לכאן כי האנשים פה זקוקים למוסיקה. אני בא לתזמורת שאני אוהב. לפעמים אני נלחם בחברי התזמורת עד חורמה, אך אני נלחם בהם כאה, לא כי אייב. יש לנו מילחמות של תשוקה. לא של שינאה.

אני אמשך לבוא עד שהם יגידו לי

אני מעדיף שישרפו את גופתי, או שיבנו לי מוזליאום

שלא רוצים אותי יותר, וזה יכול לקרות בכל יום.

מאשימים אותך שאתה שמי רה, שאתה מעריף יצירות קלאסיות מיושנות, שאינך מצרף לרפרטואר של התיזמורת מוסיקה מודרנית.

מה את מדברת! ניגנתי שש פעמים שידלובסקי, ניגנתי פארטיט. נכון, אני לא מנגן יותר יצירות מודרניות. את יודעת למה? כי האנשים לא רוצים. בכל פעם שאני נגש עם המנויים הם כועסים עלי שאני מנגן יותר מדי מודרני. לא תאמיני, הם מאיימים עלי בביתוליים.

מהטה בפעולה
 „אייאפער לנגן רק את הפירות, ולא לנגן את השורשים!”

מדוע התזמורת עובדת בי שיטה של מנויים, שלא מאפשרת לכל אחד לבקר באולם הקונצרט?

זו מסורת כאן, זו השיטה. לא אני המצאתי אותה. ובכל זאת זה מדהים — כמה תושבים יש בארץ, ארבעה מיליון? — מתוכם יש 36 אלף מנויים. את יודעת מה זה? בניו-יורק יש 30 אלף מנויים ר-בניו-יורק יש 13 מיליון תושבים.

אתה יודע שהקהל המבקר בקונצרטים הוא קהל מבוגר. כמ-עט שאין מנויים צעירים, כמעט שאין הינך מוסיקלי קלאסי כי ארץ. זה לא מפריע לך?

הוא זאראטוסטרה. זוהי דת מונותאיסטית עתיקה-יומין ואנו מאמינים שהיא הדת הראשונה בעולם, שהיתה קיימת לפני הדת היהודית ולפני הדת ההינדית. אסתר המלכה היהודיה התחתנה עם אחד המלכים שלנו — אחשוורוש. המלך כורש גם הוא אחד ממלכינו.

מקורה של הדת בפרס, והזאראטוסטרים שלטו באימפריה הפרסית עד שנכבשה עליידי המוסלמים. המוסלמים, כידוע, לא יכולים לחיות עם אף אחד, זה חלק מ-מיצות דתם. הם אמרו לבני דתי: או שתאסלמו או שנהרוג אתכם.

הנביא מוחמד הוא הנביא היחיד שחי על החרב. האייתאללה חומייני ממשך ה-